

ДОДАТОК

до

Положення про магістерську кваліфікаційну роботу (Вінниця : ВНТУ, 2010)

та

ПОЛОЖЕННЯ ПРО КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

У ВІННИЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ

ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

(БДР (БДП), ДП (ДР), МКР)

(затверджено ректором ВНТУ 15.01.2015 р.)

З 01.07.2017 року набула чинності нова редакція ДСТУ 3008: **Інформація та документація. ЗВІТИ У СФЕРІ НАУКИ І ТЕХНІКИ. Структура та правила оформлювання. ДСТУ 3008:2015.**

За цим стандартом оформляються пояснювальні записки (ПЗ) до магістерської кваліфікаційної роботи (МКР), дипломної (ДР) та бакалаврської дипломної (БДР) робіт.

Порівняно з ДСТУ 3008-95, який був чинним до 01 07 2017, ДСТУ 3008:2015 має певні відмінності, зокрема в розділі 7, що регламентує правила оформлення звіту за результатами виконання науково-дослідних робіт (НДР), різновидом якого є ПЗ МКР, ДР та БДР.

Найбільше відмінностей в ДСТУ 3008:2015 є в підрозділі **7.1 Загальні положення**, пункти якого безпосередньо визначають правила оформлення названих вище кваліфікаційних робіт.

Під час оформлення ПЗ до МКР, ДР та БДР необхідно дотримуватись таких вимог ДСТУ 3008:2015, наведених в пунктах підрозділу 7.1:

– символи в рівняннях і формулах, написи та пояснювальні дані на рисунках, схемах графіках, діаграмах і в таблицях створюють і вводять у текст ПЗ з використанням відповідних редакторів комп'ютерної програми (п. 7.1.4);

– ПЗ друкують шрифтом **Times New Roman** чорного кольору прямого накреслення через півтора-два міжрядкові інтервали кеглем **14**. *Розмір шрифту для написання заголовків у рядках і колонках таблиць і пояснювальних даних на рисунках і в таблицях встановлює виконавець ПЗ* (п. 7.1.5);

– у ПЗ не бажано вживати іншомовних слів і термінів за наявності рівнозначних слів і термінів української мови (п.7.1.9);

– рекомендовано на сторінках ПЗ використовувати береги такої ширини: верхній і нижній – не менше ніж 20 мм, лівий – не менше ніж 25 мм, правий – не менше ніж 10 мм (п. 7.1.11);

– помилки й графічні неточності у ПЗ **дозволено** виправляти підчищенням або зафарбуванням білою фарбою з наступним вписуванням на цьому місці

правок рукописним або машинним способом між рядками чи на рисунках чорним чорнилом, тушшю чи пастою (п. 7.1.14);

– **дозволено** в тексті ПЗ, крім заголовків, слова та словосполучення скорочувати згідно з правописними нормами та ДСТУ 3582 (п. 7.1.17);

– для розділів і підрозділів ПЗ **наявність заголовка обов’язкова**. Пункти й підпункти **можуть мати заголовки** (п. 7.1.19);

– заголовки структурних елементів ПЗ та заголовки розділів **треба друкувати з абзацного відступу великими літерами напівжирним шрифтом без крапки в кінці**. Дозволено їх розміщувати посередині рядка (п. 7.1.20);

– заголовки підрозділів, пункти і підпункти **друкувати з абзацного відступу з великої літери без крапки в кінці** (п. 7.1.21);

– **абзацний відступ** має бути однаковий упродовж усього тексту ПЗ й **дорівнювати п’яти знакам** (п. 7.1.22);

– **відстань** між заголовком, приміткою, прикладом і подальшим або попереднім текстом має бути **не менше ніж два міжрядкових інтервали** (п. 7.1.24);

– **не дозволено** розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту **на останньому рядку сторінки** (п. 7.1.25).

Змісти інших підрозділів розділу 7 версій ДСТУ 3008-95 та ДСТУ 3008:2015 практично ідентичні за винятком окремих пунктів, а саме:

– якщо рисунки (ілюстрації) створені не автором кваліфікаційної роботи, то подаючи їх у ПЗ, треба дотримуватись чинного законодавства України про авторське право (п. 7.5.3);

– виконання рисунків має відповідати положенням ДСТУ 1.5 та ДСТУ 3008:2015 (п. 7.5.4);

– графічні матеріали ПЗ доцільно виконувати із застосуванням обчислювальної техніки (комп’ютер, сканер, ксерокс тощо та їх поєднання) та подавати на аркушах формату А4 у чорно-білому чи кольоровому зображенні (п. 7.5.5);

– назва рисунка має відображати його зміст, бути конкретною та стислою. Якщо з тексту ПЗ зрозуміло зміст рисунка, його назву можна не наводити (п. 7.5.9). Те ж саме стосується назви таблиці (п. 7.6.7);

– пояснення познач, які входять до формули чи рівняння, треба подавати безпосередньо під формулою або рівнянням у тій послідовності, у якій їх наведено у формулі або рівнянні. Пояснення познач треба подавати **без абзацного відступу з нового рядка**, починаючи зі слова «де» без двокрапки. Позначки, яким встановлюють визначення чи пояснення, рекомендовано вирівнювати у вертикальному напрямку (п. 7.10.6);

– фізичні формули подають аналогічно математичним формулам, дотримуючи положень, викладених в пунктах 7.10.1–7.10.5 ДСТУ 3008:2015, але з обов’язковим записом у поясненні позначки одиниці виміру відповідної фізичної величини, наприклад, F – сила, що діє на тіло, N . Між останньою цифрою та одиницею виміру залишають проміжок (крім позначення одиниць

плоского кута – кутових градусів, кутових мінут і секунд, які пишуть безпосередньо біля числа вгорі) (п. 7.10.7);

– хімічні формули та рівняння подають буквами латинської абетки, дотримуючи положень, викладених в пунктах 7.10.1–7.10.6 ДСТУ 3008:2015. Пояснення познач, що входять до формули чи рівняння, наводять за потреби. Під формулою хімічної сполуки може бути розміщено її назву (п. 7.10.8. В цьому ж пункті наведено приклад оформлення хімічної формули). Структурні хімічні формули можна подавати витягнутими як у горизонтальному, так і вертикальному напрямку. Знаки зв'язку в цих формулах мають бути однакової довжини. Довші знаки зв'язку виправдані у тих випадках, коли це спричинено особливостями побудови формули (див. приклад у п. 7.10.8). Знаки зв'язку розташовують на рівні середини символу хімічного елемента (за висотою або шириною) на однаковій відстані від нього;

– у формулах і/чи рівняннях верхні та нижні індекси, а також показники степеня, в усьому тексті ПЗ мають бути однакового розміру, **але меншими за букву чи символ, якого вони стосуються** (п. 7.10.9);

– числові значення величин з допусками наводять так:

$(65 \pm 3)\%$; $80 \text{ мм} \pm 2 \text{ мм}$ або $(80 \pm 2) \text{ мм}$ (п. 7.10.12.1);

– діапазон чисел фізичних величин наводять, використовуючи прикметники «від» і «до», наприклад: «Від 1 мм до 5 мм (а не від 1 до 5 мм)» (п. 7.10.12.2);

– якщо треба зазначити два чи три виміри, їх подають так:

$80 \text{ мм} \times 25 \text{ мм} \times 50 \text{ мм}$ (а не $80 \times 25 \times 50 \text{ мм}$) (п. 7.10.12.3);

– у разі посилання на структурні елементи самої ПЗ зазначають відповідно номери розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, позицій переліків, рисунків, формул, рівнянь, таблиць, додатків. Посилаючись, треба використовувати такі вирази: «у розділі 4», «див. 2.1», «відповідно до 2.3.4.1», «(рисунок 1.3)», «відповідно до таблиці 3.2», «згідно з формулою (3.1)», «у рівняннях (1.23 – (1.25))», «(додаток Г)» тощо. **Дозволено** в посиланні використовувати загальноприйняті скорочення згідно з ДСТУ 3582, наприклад, «згідно з рис. 10», «див. табл. 3.3» тощо. Посилаючись на позицію переліку, треба зазначити номер структурного елемента ПЗ та номер позиції переліку з круглою дужкою, відокремлені комою. Якщо переліки мають кілька рівнів – їх зазначають, наприклад: «відповідно до 2.3.4.1, б), 2)» (п. 7.11.2).

Зміст ПЗ за ДСТУ 3008:2015 рекомендується оформляти з уступом номерів заголовків підрозділів на два знаки всередину тексту змісту (додаток Б (довідковий)). В ДСТУ 3008-95 номери заголовків розділів і підрозділів записувались на одному рівні.